
Spis treści

Wstęp 7

- Istota ceremoniału 9
- Stan badań (literatura i źródła) 11
- Cele i konstrukcja pracy 22

Rozdział I. Zwyczaje i symbole na europejskich uniwersytetach od średniowiecza po pierwszą połowę XX wieku 29

- Wybrane przykłady ceremoniałów w przestrzeniach historycznych 31
- Od Bolonii do Heidelbergu. Geneza ceremoniału uczelnianego 46
- Ceremoniał na Uniwersytecie Krakowskim 78
- Ceremoniał na Uniwersytecie Wileńskim (od 1919 roku Uniwersytet Stefana Batorego) 107
- Ceremoniał na Uniwersytecie Lwowskim (od 1919 roku Uniwersytet Jana Kazimierza) 126

Rozdział II. Ceremoniał na Królewskim Uniwersytecie

Warszawskim (1816–1831) 135

- Ufundowanie i organizacja uczelni 137
- Inauguracja Królewskiego Uniwersytetu Warszawskiego 140
- Oficjalne stroje i oznaki uniwersyteckie: togi, mundury i insygnia 147
- Obrzędy i uroczystości z udziałem akademików 157
- Przestrzeń ceremonialna uniwersytetu w czasach Królestwa Kongresowego 179
- Uniwersytecki obraz Antoniego Brodowskiego 184
- Walka o przetrwanie. Zamknięcie uniwersytetu w Warszawie 188

Rozdział III. Obrzędowość akademicka w Warszawie

w latach 1857–1915 195

- Szansa na odrodzenie. Ceremoniał Cesarsko-Królewskiej Akademii Medyko-Chirurgicznej oraz Szkoły Głównej 197
- „Pod rosyjskim berłem” 220

Rozdział IV. Inauguracje roku akademickiego

na Uniwersytecie Warszawskim w latach 1915–1938 231

- Wskrzeszenie polskojęzycznego uniwersytetu w Warszawie 15 listopada 1915 roku 233
- Uroczyste otwarcia roku akademickiego do zakończenia wojny polsko-bolszewickiej 249

- Akt inwestytury w 1921 roku – nowy początek stołecznego,
akademickiego ceremoniału 256
- Charakterystyka inauguracji roku akademickiego w latach 1921–1938 260

Rozdział V. Inne uroczystości na Uniwersytecie Warszawskim w latach 1915–1939 279

- Uroczystości o charakterze akademicko-naukowym 281
- Uroczystości pogrzebowe (nabożeństwa, pogrzeby, akademie żałobne) 316
- Uroczystości o charakterze patriotyczno-narodowym 329
- Udział warszawskiej wszechnicy w jubileuszach innych uczelni 348

Rozdział VI. Rekwizyty ceremonialne oraz przestrzeń galowa na Uniwersytecie Warszawskim w latach 1915–1939 359

- Insygnia Uniwersytetu Warszawskiego 361
- Sztandar a flaga uniwersytecka 393
- Strój ceremonialny 397
- Przestrzeń ceremonialna 404

Rozdział VII. Interpretacje i kulisy ceremoniału stołecznej *Alma Mater* 445

- Wzorce akademickie dla ceremoniału Uniwersytetu Warszawskiego 447
- Ramy organizacyjne obrzędowości stołecznej *Alma Mater* 451
- Wpływ struktur państwowych na zwyczaje uczelniane 457
- Ceremoniał akademicki jako odzwierciedlenie sytuacji politycznej Polski 464
- Wpływ wojska i Kościoła na ceremoniał akademicki 467
- Powrót do dawnych tradycji w latach 1915–1939 470
- Antyk w ceremoniale warszawskiej wszechnicy 473
- Wybrane ślady po ceremoniale dworskim w tradycjach akademickich Warszawy 475
- Rola studentów w ceremoniale warszawskiej wszechnicy 480
- Uroczystości uniwersyteckie w przestrzeni miejskiej Warszawy 482
- Ceremoniał Uniwersytetu Warszawskiego na tle tradycji i zwyczajów
polskich uczelni 485
- Ceremoniał Uniwersytetu Warszawskiego na tle tradycji i zwyczajów
zagranicznych uczelni 490
- Krytyka uczelnianych „zabawek” i „błyskotek” 493

Zakończenie 497

Aneks I 507

Aneks II 535

Summary 563

Zusammenfassung 567

Bibliografia 571

Spis ilustracji 603

Indeks osób 619